

**Kúria,
mint felülvizsgálati bíróság**

Kfv.III.37.830/2014/7. szám

A Kúria a Karsai Dániel Ügyvédi Iroda által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a dr. jogtanácsos által képviselt I.rendű alperes neve(I.rendű alperes címe) I.r. és a dr. Láncziné dr.Tóth Ildikó ügyvéd által képviselt II.rendű alperes neveII.r. alperes elleni bányaszolgalmi jog tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. március 31. napján kelt 1.K.27.084/2014/13. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 21. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.084/2014/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 30.000,- (harmincezer) forint, míg a II.r. alperesnek 50.000,- (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000,- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az I.r. alperes a 2013. december 3. napján kelt BKB/001/6171-5/2013. számú határozatával a II.r. alperesi bányavállalkozó kérelmének helyt adott és a ... területén 2004. január 1. napját megelőzően idegen ingatlanon megvalósult ... DM 600 földgázszállító-vezeték biztonsági övezetét biztosító üzemeltetési bányászati szolgalmi jogot állapított meg a létesítmény üzemeltetésének időtartamára a II.r. alperes javára. A szolgalmi jog a felperes tulajdonában álló ... hrsz. alatt felvett 7,7262

ha területű erdő, legelő, kivett lakóház, udvar, vendégház, szauna-, termény-, állattartó, szénatároló és két gazdasági épület, kivett vízállás művelési ágú ingatlan, amelyből 11.261 m² területet érint a szolgálat a csatolt 1/13/022 számú vázrajz és terület-kimutatás szerint. Az I.r. alperes megkereste a Szegedi Járási Földhivatalt nevezett ingatlanra megállapított üzemeltetési bányaszolgalmi jog bejegyzésére azzal, hogy az a ... DM 600 földgázszállító-vezeték üzemeltetésére szolgál 11.261 m² területen. A határozat rendelkező része rögzíti, hogy a szolgalmi jog megállapításáért kártalanítás a tulajdonost nem illeti meg.

Határozata indokolásában az I.r. alperes hivatkozott a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban Bt.) 50/D.§ (2) és (3) bekezdésében foglaltakra. Érvelése szerint a bányavállalkozó képviselője becsatolta a szolgalmi jogra vonatkozó vázrajzot és terület-kimutatást, a vezeték használatba vételi engedélyét, továbbá hiánypótlás keretében nyilatkozott, hogy a biztonsági övezet mértékét a vezeték létesítésekor érvényes vonatkozó jogszabályi helyek alapján 30-30 méterben kell meghatározni. A hatóság az iratok alapulvételével a Bt.50/D.§ (2) bekezdésében írt üzemeltetési bányaszolgalmi jogot határozatában megállapította; rendelkezett annak tartalmáról és ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése iránt megkeresést tett az illetékes földhivatal felé.

A felperes keresettel támadta az I. r. alperes határozatát, kérve bírósági felülvizsgálatát és annak eredményeként elsődlegesen megváltoztatását akként, hogy a bányaszolgalmi jog megállapítása iránti kérelemnek az azonnali, feltétlen, teljes kártalanítás mellett adjon helyt. Másodlagosan indítványozta a határozat hatályon kívül helyezését és az I. r. alperes új eljárásra kötelezését.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében a keresetet elutasította. Hivatkozott a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban Ket.) 2.§ (2), (3) bekezdésében, 29.§-ában, 50. §-ában, 51. §-ában, a Bt. 38.§ (3), (4) bekezdésében, 50/D.§ (2), (3) bekezdésében, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban Ptk.) 171. § (1) bekezdésében, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 339.§-ában foglaltakra.

Okfejtése szerint az I.r. alperes az eljárás megindításáról a felperest a II.r. alperes kérelmének előterjesztését követően nem értesítette, ez a jogszabálysértés azonban az ügy érdemére nem hatott ki.

Azt a felperes sem vitatta érdemben, hogy a tulajdonában álló perbeli ingatlanon 1983. óta létezik a DM 600-as vezeték, de nem került feltüntetésre az ingatlan-nyilvántartásban. A vezeték

lefektetését követően elmaradt az üzemeltetését szolgáló bányaszolgalmi jog alapítása és annak ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése. Ennek pótlására szolgál a Bt. 50/D.§ (2) bekezdése, míg ugyanezen törvényhely (3) bekezdése kizárja az ezzel kapcsolatos kártalanítási igény érvényesítését a hatósági eljárásban. Ezek a jogszabályi rendelkezések nem adnak lehetőséget a hatóság számára mérlegelésre, az I.r. alperesnek nem volt a lehetősége a felperes gazdasági terveinek figyelembe vételére, a tényállást pedig csak az alkalmazandó anyagi jogszabály - jelen esetben a Bt. 50/D.§ (2) bekezdésének keretei között - kellett megállapítania. Ehhez elegendő volt az okirati bizonyítás, a felperes külön nyilatkoztatására, tárgyalás tartására nem volt szükség. Ebből fakadóan nem sérültek a Ket. felhívott rendelkezései.

A Bt. 50/D.§ (3) bekezdésének helyes értelmezése az, hogy a bányaszolgalmi jog ilyen jellegű megállapításánál a kártalanítás lehetősége kizárt.

Téves a felperes hivatkozása a Ptk. 171.§ (1) bekezdésére és a Bt. 38.§ (3), (4) bekezdésére. Ugyanis egyrészt a hatóság nem szolgalmi jogot alapított, hanem utólag megállapította a szolgalmi jog keletkezését. Másrészt az elhelyezési szolgálat és az üzemeltetési szolgálat alapításától - melyek kártalanítás mellett történhetnek - eltér a perbeli eset, hiszen itt a fent írtaknak megfelelően a szolgalmi jog megállapításáról van szó.

A bíróság álláspontja szerint téves az a felperesi hivatkozás, hogy a szolgalmi jog megállapításával többlet jogok, többlet kötelezettségek keletkeztek.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a 13. sorszám alatti jegyzőkönyvben rögzített végzésében akként döntött, hogy felperes által az eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasította.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben kérte a Kúriát, hogy elsődlegesen helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és közbeni ítéletével állapítsa meg a II.r. alperes kártalanítás-fizetési kötelezettségének fennállását, továbbá, hogy utasítsa az eljárás bíróságot új eljárás lefolytatására, amely magában foglalja az I.r. alperes kötelezését az összszerszűség tekintetében az új eljárás lefolytatására is. Másodlagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás bíróság új eljárásra utasítását, amely magában foglalja az I.r. alperes kötelezését új eljárás lefolytatására is. Érvelése szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdését, a Bt. 38.§ (4), (6a) bekezdéseit és a Ptk. 171.§ (1) bekezdését.

A felperes kiemelte, hogy a perbeli határozat közlését megelőzően az ingatlant szolgalmi jog nem terhelte, addig csupán egy jogszabálysértő helyzet állt fent, amelynek keretében a II.r. alperes szolgalmi jog hiányában üzemeltette a gázszállító vezetéket az ingatlanon. A Ptk. 171.§ (1) bekezdése értelmében nem a

használat tényéhez, hanem a szolgalmi jog alapításához tapad a kártalanítás. A felperesi és bírósági állásponttal szemben az I.r. alperes határozata ténylegesen szolgalmi jogot alapít, nincs olyan jog, melyet meg lehetne állapítani. A Bt.50/D.§ (2), (3) bekezdései Alaptörvény ellesek, a jogalkotó megkerülte a kártalanítási szabályokat, sérült az Alaptörvény felhívott rendelkezése. Ez a jogi helyzet az Alkotmánybíróság több határozatában megtestesülő gyakorlatával is ellentétes, hiszen teljes mértékben aránytalan korlátozásnak minősül. A jogerős ítélet sérti az Európai Emberi Jogi Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot is. Ebben a körben a felperes felhívott több jogesetet is.

Az elsőfokú bíróság nem ismerte fel, valójában jogalapítás történt. A megállapítási eljárás során, nem észlelte a Bt. 50/D.§ (2), (3) bekezdéseinek Alaptörvény ellenességét. Nem ismerte fel, milyen jogkövetkezményekkel jár a szolgalmi jog megállapítása, vagyis ezek a szolgalmi jog alapításával megegyező jogkövetkezmények.

A perben csak a Bt. 50/D.§ (2), (3) bekezdései alkalmazhatóságának kizárása mellett hozható jogszerű, az Alaptörvénnyel és az Egyezménnyel is összhangban álló ítélet. A Kúriának az eredményes normakontroll eljárást követően a Bt.38.§-ának (4) és (6a) bekezdései, valamint a Ptk.171.§-ának (1) bekezdése alapján kell ítéletét meghoznia.

A felperes indítványozta, hogy a Kúria a tárgyalás felfüggesztése mellett forduljon az Alkotmánybírósághoz a Bt.50/D.§ (2), (3) bekezdéseinek megsemmisítése és jelen perben történő alkalmazhatóságának kizárása iránt, mivel ezek a rendelkezések egyrészt az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésébe, másrészt az Egyezmény 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikkébe ütköznek.

Az alperesek érdemi ellenkérelmükben az ítélet hatályában fenntartását indítványozták.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Pp. 275.§ (1) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló iratok alapján dönt, a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, további bizonyítás felvételének nincs helye.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta a közigazgatási eljárás teljes anyagát, a felek perbeli nyilatkozatait, beadványait, ily módon a bizonyítékokat a Pp. 206.§ (1) bekezdésének alapulvételével a maguk összességében értékelte. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból mindenben helytálló következtetésre jutott az I.r. alperesi határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és annak indokaival a felülvizsgálati bíróság egyetért.

Jogszabálysértést a rögzített tényállás iratellenessége, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg, ilyen jogsértést azonban a Kúria nem tárt fel.

A jogerős ítélet kiterjedt valamennyi kereseti kérelemre, a közigazgatási és munkaügyi bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, és döntött a felperes eljárás felfüggesztésére, valamint az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelméről.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat rögzíti:

A Bt. 50/D.§ (2) bekezdése szerint 2004. január 1-je előtt idegen ingatlanon megépült és üzembe helyezett, az 50/C.§ szabályozási körén kívüli, a törvény hatálya alá tartozó létesítmények tekintetében, amennyiben azok üzemeltetésére a szolgalmi jog alapítása nem történt meg, az (1) bekezdésben meghatározott használatbavételi engedély nem lelhető fel, a fővárosi és megyei kormányhivatal az érintett létesítmények tekintetében a bányavállalkozó 2014. december 31. napjáig benyújtott kérelmére szolgalmi jogot állapít meg. A jogerős és végrehajtható határozattal a fővárosi és megyei kormányhivatal megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a szolgalmi jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt.

A Bt. 50/D.§ (3) bekezdése értelmében a szolgalmi jog (1) bekezdés szerinti utólagos bejegyzése, illetve a (2) bekezdés szerinti megállapítása az ingatlannal kapcsolatban többlet jogokat és kötelezettségeket nem keletkeztethet, így nem teremt jogalapot a kártalanítási igény érvényesítésére sem.

A fenti jogszabályi rendelkezések egyértelmű szabályokat tartalmaznak, az I.r. alperesi hatóság ezektől nem térhetett el. Miután a II.r. alperes kérelmét határidőn belül benyújtotta, a szükséges iratokat csatolta, így a hatóság csak a kérelemnek helyt adó döntést hozhatott, a felperes javára kártalanítást nem állapíthatott meg.

A Kúria rámutat a II.r. alperes kérelme nem a Bt. 38.§-ának rendelkezésein alapul, a közigazgatási eljárás tárgyát nem újonnan épült létesítményhez kapcsolódó szolgalmi jog, a szolgalmi jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése képezte, ezért a jogerős ítélet -a felperes álláspontjával szemben - nem sérti a Bt. 38.§ (3) bekezdését, és (6a) bekezdését. Nem sérült a Ptk. 171.§ (1) bekezdése sem, mivel jelen esetben az I.r. alperes (helyesen) a II.r. alperesi kérelmet elbírálva a szolgalmi jog megállapításáról, és nem alapításáról döntött.

A Kúria itt hivatkozik arra, hogy a villamosenergiáról szóló 2007.

évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 172.§ (1)-(3) bekezdései a vezetékJog utólagos megállapítása körében ugyanolyan tartalmú rendelkezéseket határoznak meg, mint a Bt. 50/D.§-a a bányaszolgalmi jog megállapítása vonatkozásában. Így a Vet. 172.§ (3) bekezdése értelmében a vezetékJog megállapítása, illetve annak utólagos bejegyzése az ingatlannal kapcsolatban többletjogokat és kötelezettségeket nem keletkeztethet, így nem teremt jogalapot a kártalanítási igény érvényesítésére sem.

Az Alkotmánybíróság a 161/B/2006. AB határozatában - többek között - a Vet. 172.§ (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította. Az indokolás szerint mindkét indítványozó támadta a Vet. 172.§ (3) bekezdését is, mert szerintük a kártalanítás lehetőségének kizárása az Alkotmány 13.§ (1) bekezdésébe rögzített tulajdonhoz való jog sérelmét jelenti, és az egyik indítványozó szerint a tulajdon ilyen megterhelése „megköveteli a kisajátításhoz hasonló védelmet”. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ebben a részében is alaptalan, a Vet. támadott rendelkezései - így a 172.§ (3) bekezdése is - nem alkotmányellenesek.

Az Alkotmánybíróság fenti határozatában a Vet-re vonatkozóan ugyan, de jelen ügyével azonos jogkérdésben foglalt állást. Az Alkotmánybíróság határozata indokolásában (III/1.2. pontban) kifejtette, hogy az Inyvtv. 3.§-a rögzíti a bejegyzés elvét, amely azt jelenti,

hogy egyes, a törvényben felsorolt jogok az ingatlan-nyilvántartásban a tulajdoni lapra történő bejegyzéssel keletkeznek, ezek az úgynevezett konstitutív hatályú bejegyzések. Ilyen jogok például az átruházáson alapuló tulajdonjog, haszonélvezeti jog, stb. Abban az esetben, ha ugyanezek a jogok nem átruházáson, szerződésen alapulnak, hanem például törvény alapján keletkezik az adott jog, akkor bejegyzés nélkül is létrejönnek, azaz az ingatlan-nyilvántartás csupán megállapítja azok létezését (nem a bejegyzés létesíti azokat), ilyen esetben a bejegyzés deklaratív hatályú. Ide tartozik a vezetékJog és használati jog bejegyzése is.

Az elsőfokú bíróság helyesen döntött a felperesi eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmének elutasításáról. A Kúria szintén nem adott helyt a felperes felülvizsgálati kérelmében előterjesztett ilyen tartalmú indítványának, mert az Alkotmánybírósághoz fordulás feltételei jelen ügyben nem állnak fenn, figyelemmel a hivatkozott Alkotmánybírósági döntésre is.

A Kúria a fentiekre tekintettel a Pp. 275.§ (3) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A pervesztes felperest a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a Kúria az alperesek felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése, és a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapulvételével köteles megfizetni az állam javára külön felhívásra.

Budapest, 2014. november 19.

*Dr. Kárpáti Zoltán s.k. tanácselnök, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó
bíró, Dr. Fekete Ildikó s.k. bíró*

*A kiadmány hitelül:
tisztviselő*